

Для посилань: Метейко Є., Пискун О. Кінусайга як доступний спосіб художньої виразності: перспективи використання в освітньому процесі. *Актуальні проблеми організації освітнього процесу в умовах сьогодення: матеріали II Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (Чернігів, 17 квітня 2025 р.)* / [редкол. : Носовець Н., Белан Т., Пискун О., Полетай О., Джевага Г., Горелько Д.]. Чернігів: НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2025. С. 98-100.

Єлизавета МЕТЕЙКО, студентка бакалаврату
ННІ професійної освіти та технологій
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (м. Чернігів)
lizameteiko1104@gmail.com
Оксана ПИСКУН,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки,
психології і методики технологічної освіти
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (м. Чернігів)
oks76@ukr.net

КІНУСАЙГА ЯК ДОСТУПНИЙ СПОСІБ ХУДОЖНЬОЇ ВИРАЗНОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Актуальність. У сучасній освіті все більше уваги приділяється розвитку в учнів творчих здібностей, самовираження та винахідництва. Важливим аспектом цього процесу є впровадження різноманітних технік декоративно-ужиткового мистецтва, які розвивають естетичний смак, дрібну моторику та конструктивне мислення. Однією з таких технік є кінусайга – створення текстильних картин без голки та ниток шляхом закріплення шматочків тканини у прорізах на основі.

Кінусайга важлива в освіті, оскільки вона проста у виконанні, легко освоюється, не потребує спеціальних інструментів і дорогих матеріалів, тому підходить для учнів різних вікових категорій, може застосовуватися як на уроках технологій, так і в позакласній роботі. Ця техніка сприяє передусім розвитку художніх здібностей учнів, допомагаючи їм створювати унікальні вироби як твори декоративно-ужиткового мистецтва.

Під час застосування кінусайги в освітньому процесі особливо слід зауважити на її інклюзивному аспекті: оскільки ця техніка підходить для дітей з особливими освітніми потребами. Кінусайга також сприяє розвитку таких якостей, як терпіння, зосередженість та працьовитість, які важливі для особистісного розвитку учнів.

Окрім того, в умовах впливу різноманітних стресогенних чинників, які мають місце в повсякденному житті учнів та в освітньому середовищі, кінусайга може стати цікавим, заспокійливим заняттям, що допоможе розслабитися, відволіктися від негативних думок і почуттів, відпочити від надмірного розумового й емоційного навантаження.

Отже, **метою** нашого дослідження є обґрунтування переваг та перспектив упровадження техніки «кінусайга» в освітній процес.

Виклад основного матеріалу. Кінусайга (kinusaiga) – це традиційне японське мистецтво створення картин із клаптиків тканини різного кольору, форми та розміру, які вставляються в прорізи на твердій основі [2]. Кінусайгу порівнюють з текстильною аплікацією, печворком або мозаїкою, але без зшивання чи склеювання. Виникнення цього рукоділля пов'язане з народною творчістю та бажанням не викидати навіть найменші шматочки коштовних тканин і корисним використанням старих речей. В цьому сенсі кінусайгу можна вважати різновидом технології апсайклінг, але тільки в тому випадку, якщо для створення виробів використовуються залишки тканин, обрізки або старий текстиль, який інакше міг би бути утилізований. Цей вид декоративного мистецтва виник, так би мовити, на підґрунті японської економності. Адже національне жіноче кімоно шилося з найдорожчої тканини – натурального шовку. Після того, як воно зношувалося, йому намагалися дати «друге життя», тому перекроювали на більш дрібні вироби для побуту, а з решти невеликих обрізків, які економні японські господині ніколи не викидали, «писали» картини, якими прикрашали житло [3]. В Японії це дуже делікатне мистецтво, яке вимагає великої терплячості, точності та естетичного смаку. Майстри кінусайги можуть створювати неймовірно детальні зображення природи, традиційних японських сцен, портретів та абстрактних композицій.

Сьогодні цей вид рукоділля набув популярності в усьому світі й активно упроваджується у мистецьку та технологічну освітні галузі, в шкільну та позашкільну освіту. Об'єктами проєктної діяльності для учнів можуть бути маленькі і великі картини і настінні панно, інтер'єрний декор, годинники, рамки, коробки, подарункові упаковки, об'ємні вироби, наприклад, новорічні кульки чи великодні «писанки» тощо. Для основи виробів використовують як правило пінопласт або пінополістирол, а для викладування фрагментів малюнка – клаптики тканин, нетканих матеріалів або тонкої натуральної чи штучної шкіри; ще можна застосовувати додаткове оздоблення (шнури, тасьму, бісер тощо), а також фарби по тканині. Основними інструментами є канцелярський ніж, ножиці та гостра паличка (наприклад, зубочистка) або інший гострий предмет для заправлення клаптиків тканини у прорізи на основі.

Розглянемо, яку ж педагогічну цінність та перспективи упровадження в освітній процес має дана технологія.

Передусім, слід зауважити на доступності кінусайги. Адже матеріали та інструменти, які використовуються під час роботи, зазвичай є у кожного вдома. Основним матеріалом, як уже зазначалось, є клаптики тканин та інших текстильних матеріалів. Тканину, звісно, можна купити, від найдешевшого її виду до найдорожчого, проте існує альтернатива – старі речі, які чудово підійдуть для виготовлення картин різних розмірів. Плюсом також є те, що учні, підбираючи текстиль для своїх проєктів, одночасно вивчають основи матеріалознавства, запам'ятовуючи назви і властивості різних тканин і нетканих матеріалів [1].

Суттєвою перевагою занять цим рукоділлям є його позитивний вплив на розвиток дрібної моторики, точності і координації рухів, а також важливих особистісних якостей – концентрації на завданні, терплячості і посидючості,

охайності, уважності до деталей, здатності до планування своєї роботи і доведення її до завершення, розвиток внутрішньої дисципліни.

Кінусайга також є ефективним інструментом для розвитку естетичного сприйняття та художніх навичок. Учні мають можливість експериментувати з малюнками, кольорами, текстурами, оздобленням. Вони самостійно обирають або створюють для себе схему зображення і самі продумують послідовність виготовлення виробу. Процес створення картини сприяє розвитку логічного і композиційного мислення, просторової уяви, відчуття гармонії. Учень отримує можливість для творчого самовираження, передачі своїх думок і емоцій через рукодільне мистецтво.

Суттєвою перевагою даної технології є її позитивний вплив на емоційну сферу особистості учня. Адже кінусайга здійснює медитативний ефект через заспокійливий вплив монотонної роботи, тому в умовах постійного стресу сприяє розслабленню і відпочинку.

Додатковим плюсом є те, що мистецтво «кінусайга» прийшло до нас зі Сходу, з Японії, а це означає, що учні зможуть розширити свої уявлення про культурні традиції східних народів, відмінності їх життя і філософії світосприйняття, а також вивчити традиційні східні методи виробництва текстильних виробів.

Доречно також висвітлити перспективу використання даної технології в інклюзивній освіті, оскільки вона дозволяє адаптувати творчу діяльність під індивідуальні особливості кожного учня. Як уже зазначалось, кінусайга допомагає розвивати дрібну моторику, мислення та сенсорне сприйняття, знижує тривожність, підвищує концентрацію уваги та самооцінку. Для дітей з різними освітніми потребами, включаючи дітей з аутизмом, порушеннями зору чи іншими особливостями розвитку, кінусайга стає не просто видом рукоділля, а інструментом соціальної інтеграції, творчої самореалізації та особистісного розвитку, який можна легко адаптувати через спеціальні пристосування та індивідуальний підхід.

Окрім того, техніка «кінусайга» може використовуватися не лише на уроках технологій в середній і старшій школі, а й для позакласних занять, гуртків рукоділля та інтегрованих програм STEAM. Саме у STEAM-освіті кінусайга має значний потенціал, оскільки поєднує в собі елементи мистецтва, математики та інженерії. Через цю технологію учні можуть вивчати геометричні форми, пропорційні співвідношення, принципи симетрії і комбінаторики, основи кольорознавства, основи матеріалознавства, конструювання і моделювання, розвивати навички точних вимірювань і побудови зображень. Процес створення виробу в техніці кінусайга демонструє зв'язок між традиційним мистецтвом і сучасними технологіями, заохочуючи дітей до творчого експериментування та інноваційного мислення в контексті міждисциплінарного підходу.

Висновки. Отже, кінусайгу сьогодні можна вважати не просто своєрідним мистецтвом рукоділля, але й технологією, що має значний освітній потенціал. Її педагогічна цінність полягає у комплексному впливі на особистісний розвиток учнів – від розвитку дрібної моторики, сенсорних навичок та естетичного

сприйняття до формування важливих якостей, таких як внутрішня дисципліна, концентрація та здатність доводити розпочату справу до завершення.

Особливого значення набуває інклюзивний та міждисциплінарний характер технології кінусайга, яка може бути ефективно інтегрована в сучасні освітні практики, зокрема в STEAM-освіту. Її простота у виконанні, доступність матеріалів та інструментів, терапевтичний ефект і здатність адаптуватися під індивідуальні особливості учнів роблять цю технологію перспективним інструментом для розвитку творчого потенціалу, подолання емоційних бар'єрів та забезпечення особистісного зростання здобувачів.

Список використаних джерел

1. Кирилова В. М. Педагогічна спрямованість розвитку уяви та творчих здібностей, формування художньо-творчої активності особистості. Кривий ріг: ЦДЮТ «Дивосвіт», 2018. 50 с. URL: <https://naurok.com.ua/rozvitok-uyavi-ta-tvorchih-zdibnostey-72159.html> (дата звернення 25.03.2025).

2. Кінусайга. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Кінусайга> (дата звернення 25.03.2025).

3. Свередюк О. Ю. Технологія виготовлення виробів у техніці печворк без голки. Практичний посібник-довідник. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100b1hb-b5eb.docx.html> (дата звернення 25.03.2025).